

Aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. minister dhr. drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum

7 februari 2020

Ons Kenmerk

20-013/TE/lvG/dt

Betreft / Onderwerp

Aanpassing Wet arbeid vreemdelingen en Besluit uitvoering
Wet arbeid vreemdelingen

Doorkiesnummer

06 1393 3364

Email contactpersoon

Imke.vangarding@fnv.nl

Bijlage(n)

-

Geachte heer Koolmees,

Met deze brief reageren de gezamenlijke vakbonden FNV en CNV op de internetconsultatie aanpassing Wet arbeid vreemdelingen (Wav) en het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen (Buwav). De Wav regelt de -rechtstreekse- toelating van niet EU-ingezetenen (derdelanders) op de Nederlandse arbeidsmarkt. Het kabinet meent dat het nodig is om de Wav meer flexibel en toekomstbestendig te maken en is voornemens de aanpassing per 1 januari 2021 door te voeren.

Aanpassingen in de Wet arbeid vreemdelingen

De voorgestelde wijzigingen zijn behoorlijk ingrijpend. Momenteel geldt er voor de aanvraag van een tewerkstellingsvergunning een arbeidsmarkttoets met dwingendrechtelijke afwijzingsgronden. Dit betekent dat wanneer de aanvrager niet heeft voldaan aan de voorwaarden van de arbeidsmarkttoets, de tewerkstellingsvergunning niet wordt toegekend. In de voorgestelde wetswijziging blijft de arbeidsmarkttoets gehandhaafd, maar wordt de dwingendrechtelijke afwijzingsgrond een facultatieve afwijzingsgrond. Het UWV krijgt een discretionaire bevoegdheid om de afweging te maken een vergunning te verstrekken, ook als er niet aan de voorwaarden voor de arbeidsmarkttoets is voldaan. Het is vooralsnog onbekend op welke gronden het UWV dit kan doen, omdat de beleidsregels niet bekend zijn.

Bovendien gaat de standaard termijn, waarvoor een vergunning maximaal wordt toegekend, van 1 jaar naar 3 jaren zonder een tussentijdse arbeidsmarkttoets.

Het Ministerie van SZW noemt in de rechtvaardiging van de aanpassing van de Wav enkele punten. Genoemd wordt dat er steeds minder tewerkstellingsvergunningen afgegeven worden. Het kabinet stelt daarnaast in de aanleiding dat een overweging om de Wav aan te passen is, 'bescherming van de arbeidsmarkt', en het 'voorkomen en bestrijden van illegale tewerkstelling'.

Positie FNV en CNV met betrekking tot de aanleiding tot aanpassing van de Wav en de versoepelde regels bij toekennen tewerkstellingsvergunning

Het feit dat het aantal afgegeven tewerkstellingsvergunningen is afgenomen, ligt voor de hand. Door de toegenomen Europese arbeidsmobiliteit zijn er meer EU-burgers in Nederland komen werken, wat logischerwijs van invloed is geweest op de vraag naar derdelanders op de arbeidsmarkt.

Uit het percentage aanvragen/afwijzingen (rond de 10% van de aanvragen wordt afgewezen) blijkt niet dat de toekenningskansen zodanig onhaalbaar zijn, dat zou blijken dat de procedure nu te streng is en dat dit noopt tot aanpassingen.

FNV en CNV vinden het een goed streven van de minister om de arbeidsmarkt te beschermen. Maar zien niet hoe dit doel wordt bereikt door regelgeving omtrent het toekennen van tewerkstellingsvergunningen te versoepelen en de tussentijdse arbeidsmarkttoets los te laten.

Een ander argument van de minister is om illegale tewerking tegen te gaan. Dit omdat mensen, die legaal tewerking worden, betere bescherming geboden kan worden. Feitelijk stelt de minister voor om tekortkomingen in de handhaving op te lossen met aangepaste wetgeving rondom de toelatingsprocedure. Dat is voor FNV en CNV niet de juiste route. Illegale tewerking is strafbaar (art. 197 sr) en daarop is effectieve handhaving nodig. Het ligt voor de hand om illegale tewerking te voorkomen en bestrijden door effectieve handhaving, niet door een soepeler toelatingsbeleid. Bovendien wordt er hierbij aan voorbijgegaan dat Nederland op grond van de EU-richtlijn betreffende illegale tewerking ook arbeidsrechtelijke bescherming moet bieden aan mensen die illegaal tewerking worden, dat gebeurt nu niet of onvoldoende.

In de analyse van de minister ontbreekt het feit dat er wel degelijk een toename is van het aantal derdelanders werkzaam op de Nederlandse arbeidsmarkt, maar gedetacheerd vanuit andere EU-landen. Tot augustus 2019 ging het om 4.518 genotificeerde personen op grond van de Wav art. 2a en art. 1e Buwav, net zoveel als in het hele jaar 2018. Dit zijn bovendien formele cijfers die geen beeld geven van praktijksituaties waarin er geen melding is gedaan door de buitenlandse dienstverrichters.

FNV en CNV zien op basis van de door het Ministerie van SZW aangehaalde overwegingen geen aanleiding om de wet aan te passen. Indien er andere overtuigende gronden zijn, zoals bijvoorbeeld een groot aantal afwijzingen die getuigen van té strikte criteria, zou dat anders kunnen zijn. Echter, dat is gezien het afwijzingspercentage van ongeveer 10% niet aan de orde. Bovendien maken FNV en CNV zich zorgen over de misstanden rondom de inzet van EU-arbeidsmigranten op de huidige Nederlandse arbeidsmarkt. Bij de inzet van derdelanders die nog kwetsbaarder zijn – want zij zijn niet alleen voor werk, maar ook voor verblijfsstatus afhankelijk van één werkgever- zal dit niet anders zijn. Een fundamentele onderliggende vraag is voor FNV en CNV dan ook of de huidige Nederlandse arbeidsmarkt en de handhavingsorganen toegerust zijn om een nieuwe groep arbeidsmigranten onder fatsoenlijke omstandigheden toe te laten op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Opmerkingen bij de specifieke wijzigingen

Indien en voor zover er aanpassingen noodzakelijk geacht worden te zijn in de Wav, hebben FNV en CNV specifieke bezwaren tegen enkele wetswijzigingen of vraagtekens bij de toepassing.

Van dwingendrechtelijke, naar facultatieve afwijzingsgronden

De dwingendrechtelijke afwijzingsgrond komt te vervallen en wordt een niet-verplichte facultatieve afwijzingsgrond (art. 8 en 9 nieuwe Wav). Het UWV krijgt daarmee een ruime discretionaire bevoegdheid om het toelatingsbeleid te bepalen. Er zijn nog geen criteria bekend -bijvoorbeeld in

beleidsregels- die meewegen in het alsnog toekennen van een vergunning wanneer niet aan de voorwaarden voor de arbeidsmarkttoets is voldaan.

FNV en CNV vinden deze verruiming van de beslisbevoegdheid voor het UWV te ver gaan. Bovendien is het opmerkelijk om de toets en de criteria rondom de arbeidsmarkttoets ongewijzigd te laten, maar de weging ervan te veranderen. Zodoende blijft op papier dezelfde toets staan, maar is er geen enkel zicht op hoe die in de praktijk toegepast zal worden.

Voor zover deze aanpassing wordt doorgevoerd, moeten tenminste de beleidsregels bekend gemaakt worden die inzicht geven in de afwegingen die het UWV kan maken om tewerkstellingsvergunningen af te geven, ook al is er niet aan de criteria voldaan.

Lengte van de tewerkstellingsvergunning

De hoofdregel over de duur van de tewerkstellingsvergunning wordt gewijzigd van 1 jaar naar 3 jaar, art. 11 Wav. Dat is een te grote sprong; in drie jaar kan er veel veranderd zijn op de arbeidsmarkt. Indien de noodzaak om de termijn te verruimen wordt gehandhaafd, ligt het voor de hand dat er tussentijds een toets plaatsvindt. Zeker in tijden van lage conjunctuur is de arbeidsmarkttoets een belangrijk instrument om de interne arbeidsmarkt te beschermen. Primair zijn de gezamenlijke vakbonden niet voor een verlenging van 1 naar 3 jaar. In het geval deze aanpassing wel wordt doorgevoerd, stellen we voor om in de gevallen waarin in het wetsvoorstel een vergunningstermijn van 3 jaar wordt genoemd, een tussentijdse toets te laten plaatsvinden. Deze toets kan lichter zijn dan de volledige arbeidsmarkttoets.

De wijzigingen die worden voorgesteld om de positie van werknemers te versterken en oneerlijke concurrentie tegen te gaan, zijn zodanig beperkt, dat hiervan geen resultaat verwacht kan worden.

Toets economische activiteiten

Er komt een toets of er economische activiteiten (art. 9 en 10) worden verricht door de werkgever die de vergunning aanvraagt. FNV en CNV zien in de Memorie van Toelichting graag toegelicht hoe dit zich verhoudt tot uitzendbureaus en wervingsbureaus die de vergunningen aanvragen en mensen vervolgens doorlenen. Normaliter worden tewerkstellingsvergunningen gekoppeld aan één werkgever. Hoe wordt het verbod op doorlenen ingericht, daar zijn veelal onregelmatigheden in te verwachten. Bij de **uitvoerings- en handhavingstoets** zijn UWV en IND betrokken. Hier ontbreekt de inzet van de Inspectie SZW die (mede) moet handhaven op illegale tewerkstelling.

In de Memorie van Toelichting hoofdstuk 4 en verder worden specifieke werkzaamheden benoemd waarvoor **géén tewerkstellingsvergunningsplicht** geldt. FNV en CNV vinden het noodzakelijk om voor deze werkzaamheden een notificatieplicht in te stellen om zodoende periodiek te kunnen toetsen op de instroom in deze sectoren.

Met deze brief hebben de vakbonden FNV en CNV hun visie gegeven op het voorstel om de Wet arbeid vreemdelingen aan te passen. We vertrouwen erop dat deze punten door de minister in overweging genomen worden en uiteraard zijn we altijd bereid tot nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Tuur Elzinga
Vicevoorzitter FNV

Jan-Pieter Daems
Bestuurslid CNV